

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
творів мистецтва

Дипломна робота
бакалавра

з теми: «ТРАДИЦІЙНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНІКИ В ПЛАКАТІ»

Виконав: студент 4 курсу,
групи ОМ1-В18
спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Праворський Віталій Валерійович

Керівник: Кліщ О.А.,
кандидат архітектури, старший викладач

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. РОЗВИТОК ПЛАКАТА ЯК ГРАФІЧНОГО ЯВИЩА.....	7
1.1 Мистецтвознавчі дослідження історії плаката.....	7
1.2 Витоки та розвиток мистецтва плаката.....	14
1.3. Плакат в українському графічному мистецтві.....	21
ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ I.....	27
РОЗДІЛ II. МЕТОДИ І ТЕХНІКИ СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО ПЛАКАТА.....	28
2.1. Методи композиційної побудови плаката як графічного твору.....	28
2.2. Різновиди сучасного плаката і техніки їх виконання.....	33
2.3. Нетрадиційні техніки в плакатному мистецтві.....	40
ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ II.....	44
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46
ДОДАТКИ.....	49

ВСТУП

Актуальність теми. Наразі плакат є візуальним способом спілкування в інформаційному просторі, інструментом й універсальним засобом візуальної комунікації. Плакати завжди сприймають як великоформатне, помітне зображення з текстом агітаційного характеру. Призначення плакату не змінилося і до сьогодні, але актуальність і сфера вживання значно зросла. Для населення вони виконують дві основні функції: пізнавальна (отримати конкретну інформацію про подію або продукт) і емоційна (естетичне задоволення від картинки). Щоб інформація не лише доходила до читача, але і глибоко осідала в його голові, текст має бути коротким і лаконічним, а зображення – яскравим, помітним і заманливим. Оперативна поліграфія передбачає мінімум деталей і максимально короткі терміни друку, що ризиковано і може стати результатом бездумного штампу. Тому потрібно чітко бачити майбутній плакат ще на стадії розробки дизайну плаката, щоб зображення підштовхувало на образні трактування, а виріб в цілому був дієвим, відповідав вимоги до макетів і зацікавив глядача. Оскільки плакат є найбільш універсальною формою, через яку можна донести потрібну інформацію, до не менш важливим є дослідження методів та механізмів психологічного впливу плакату на людину.

Художники-плакатисти досягають потрібного ефекту плакату використовуючи ряд композиційних та психологічних прийомів, які систематизовано викладені у книзі П. Кудіна, Б. Ломова та А. Мітькіна «Психологія сприйняття та мистецтво плакату». Плакат – це вагомий сегмент графічного мистецтва. У своїх монографічних дослідженнях «Українська графіка першої третини ХХ сторіччя» та «Нариси з історії української графіки ХХ століття» О. Лагутенко вперше в українському мистецтвознавстві подає історію української графіки як художнього феномену, що реалізував себе у широкому просторі нових художніх стилів та напрямів.

Аналіз опублікованих праць дозволяє зробити висновок про обмеженість у дослідженні плакату, адже у всіх працях з цієї тематики недостатньо розкрита жанрова різноманітність та вплив плакатного мистецтва на суспільство. Сьогодні в плакатах часто використовують фотографію, як варіанти в поєднанні з малюнком та живописом, що, на жаль, значно зменшує художню вартість плаката. Тому велику увагу дослідники приділяють плакатам, створеним наприкінці XIX – початку XX ст., які стали предметом колекціонування. Зразком може бути найбільша в Європі колекція плакату Альфонса Мухи, що зберігається у фондах Львівського музею етнографії та художнього промислу Національної академії наук України. В Україні близькими до плаката можна вважати «тези» Києво-Могилянської академії, в яких гравіровані ілюстрації пояснювали богословські й філософські тексти, та народні картинки – «лубки».

Об'єкт дослідження: плакат як вид мистецтва та його різновиди.

Предмет дослідження: поєднання традиційних та нетрадиційних технік у плакаті.

Мета дослідження – визначити роль графічних редакторів у процесі створення плакату; визначити перспективу шляхів використання графічних редакторів і художніх засобів для досягнення поставлених перед плакатистом завдань.

Завдання дослідження:

1. Дослідити витоки та розвиток мистецтва плаката.
2. Виокремити місце плаката в українському графічному мистецтві.
3. Визначити методи композиційної побудови плаката як графічного твору.
4. Класифікувати різновиди сучасного плаката і техніки їх виконання.

Методи дослідження. Для дослідження були використані дисциплінарний підхід: історичний та образно-стилістичний, використані наукові та загальнонаукові методи досліджень. Через історичний метод досліджено плакат як первинний та домінуючий візуальний комунікативний спосіб з позиції розвитку його візуально-пластичної мови за історичними

періодами: авангард / модерн – соціалістичний реалізм / модернізм – постмодернізм. За допомогою аналітичного методу розглянуто візуально-комунікативні процеси інформаційного світу, що обумовлюють актуальні тенденції на стилістичні прийоми, які використовуються у дизайні та вивчаються вже через образно-стилістичний метод.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у тому, що використання нових технологій в колаборації з нетрадиційними техніками та неординарний підхід до створення плакату дає змогу створити унікальний плакат та показати інший погляд щодо плакатного мистецтва.

Структура та обсяг роботи: Дипломна робота складається з вступу, двох розділів з трьома підрозділами в кожному, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Отже, в результаті проведених досліджень, можна зробити ряд висновків:

1. Вивчаючи витoki та розвиток мистецтва плаката стало можливим виявлення закономірності побудови плакатної композиції та створення зображення, що базуються на особливостях зорового сприйняття людини. У графічній мові плакату модерну відмічено синтез об'ємно-просторового трактування форми (з розробкою тонального й колірною нюансу), з площинним і умовним (без тональної розробки форми в межах плями, що утворює зображення). Також, в цей час сформувався принцип подачі візуальної інформації через силуетне вирішення.

2. Феноменом українського плакатного мистецтва є те, що воно за кілька коротких років досягло панівної зрілості, проте національні моделі розглядаються головним чином в межах промислового виробництва. Національні символи українського плакату дають уявлення не лише про національну культуру українців, але й пов'язані з комерційними вигодами використання таких символів в економічних, політичних, рекламних та інших видах плакатів. Через притаманні плакату лаконізм і чіткість звернення, він має великий вплив на суспільство та відображує його настрої.

3. Методи композиційної побудови плаката як графічного твору підпорядковуються уніфікації, що характеризується низкою споріднених якостей: присутністю символіки в образному розкритті теми, колективним створенням візуальних символів, появою загальних тем.

4. Дослідивши взаємодію мистецтва і технологій, можна дійти висновку, що завдяки впливу нових технологій на мистецтво утворився феномен цифрових мистецтв, або ж арт-медіа, для яких досить характерна інтерактивність, елітарність, нові художні засоби, форми та жанри.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Що таке плакат визначення. Види плакатів та особливості їх застосування. Заклик до дії. URL: <https://stability-life.ru/uk/chto-takoe-plakat-opredelenie-vidy-plakatov-i-osobennosti-ih.html> (дата звернення: 08. 02. 2022)
2. Історія плакатів. URL: <http://gnozis.com.ua/uk/blog/istoriya-plakativ-drukarnya-gnozis-1/> (дата звернення: 08. 02. 2022)
3. 3 історії плакату URL: https://voshodprint.com.ua/ru/stati/iz_istorii_plakata.html (дата звернення: 08. 02. 2022)
4. Development of the poster. URL: <http://www.designishistory.com/1850/posters/> (дата звернення: 09. 02. 2022)
5. Ван Шоучжі. Історія графічного дизайну. Пекін: Китайське молодіжне видавництво, 2002. 323 с.
6. Юхимець Г.М. Українське радянське мистецтво 1941–1960 років. Київ: Мистецтво, 1983. С. 16.
7. Сімончук О. Як сучасні технології змінюють мистецтво . URL: <https://supportyourart.com/stories/art-technology/> (дата звернення: 10. 02. 2022)
8. Гладун О. Соціальний / екологічний плакат як феномен графічного дизайну / Вісник ХДАДМ: Зб. наук. пр. / За ред. Даниленка В. Я. Харків: ХДАДМ, 2008. №4. С. 21 – 27.
9. Плакат как жанр искусства: виды, история . URL: <https://veryimportantlot.com/ru/news/obchestvo-i-lyudi/plakat-kak-zhanr-iskusstva> (дата звернення: 21. 02. 2022)
10. Вашик К., Бабурина Н. Искусство русского плаката XX века. Реальность утопии: монография. Москва: ИМА-Пресс, 1996. 422 с.
11. Всесвітня виставка. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Всесвітня_виставка (дата звернення: 20. 04. 2022)

12. Розвиток плакатних форм XIX століття. URL: https://vuzlit.ru/294816/razvitie_plakatnyh_form_veka (дата звернення: 22. 02. 2022)
13. Плакат як історичне джерело. URL: https://stud.com.ua/43723/istoriya/plakat_istorichne_dzherelo (дата звернення: 22. 02. 2022)
14. Гладун О.Д. Язык современного плаката: тенденции развития / В мире науки и искусства: вопросы филологии, искусствоведения и культурологии: сб. ст. по матер. XXV междунар. науч.-практ. конф. № 25. Новосибирск: 2013. 154-159 с.
15. Гладун О. Візуалізація інформації: інфографіка / Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр. / за ред. Даниленка В.Я. Харків: ХДАДМ, 2012. № 4. С. 11-14.
16. Шабловська А. Польська школа плаката. Студії мистецтвознавчі. 2008. №3(23). С. 118 – 127.
17. Хан-Магомедов С. Национальное и интернациональное в современной архитектуре / Интернациональное и национальное в искусстве. Москва, 1974. С. 200-274.
18. Калашнікова О.А. Зображальний аспект візуальної мови графічного дизайну (на матеріалі плаката): автореф. дис. канд. мистецтвознав: 17.00.07. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. Харків, 2011. 20 с.
19. Косів В.М. Національні моделі і глобалізація графічного дизайну другої половини XX ст.: автореф. дис. канд. мистецтвознав: 05.01.03. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. Харків, 2003. 20 с.
20. Как сделать плакат, который будет работать. URL : <http://pontoprint.com.ua/article.php/200612051255330/print> (дата звернення: 20. 04. 2022)
21. Всесвітня виставка. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Всесвітня_виставка (дата звернення: 20. 04. 2022)

22. Маєвський О. О. Політичні плакат і карикатура, як засоби ідеологічної боротьби в Україні 1939 – 1945 рр. / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. 07.00.01. Київ: НАН України. 2016. 23 с.
23. Три столетия французского плаката. Каталог выставки / Вступ. Стаття Л. Жукс. Москва: Современный художник, 1977. 25 с.
24. Театральний плакат Харкова 1970 – 1980 – х років.
<http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16958/52-Gladun.pdf>
25. Шатова Л. Японський плакат / Творчество. 1988. № 1. С. 31 – 32.
26. Шевченко В. Я. Композиція плаката : навч. Посіб / Харків. держ. академія дизайну і мистецтв. 2-ге вид., доп. Харків : Колорит, 2007. 133 с.